

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 128173 20 Rev
Banjaluka, 12.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja B.s. a.d. B., u stečaju, koga zastupa stečajni upravnik G.R. iz B. i punomoćnik A.B., zaposlena kod tužitelja, protiv tuženih, B.P. iz B., koga zastupa punomoćnik M.S., advokat iz B. i T.D. iz B., radi isplate duga, vrijednost predmeta spora: 144.268,65 KM, odlučujući o reviziji tuženog B.P., izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 128173 20 Pž od 31.7.2020. godine, na sjednici održanoj dana 12.10.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 128173 19 Ps od 11.12.2019. godine solidarno su obavezani tuženi, B.P. (u daljem tekstu: prvotuženi) i T.D. (u daljem tekstu: drugotuženi) da isplate tužitelju iznos od 144.268, 65 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 106.574,46 KM počev od 04.01.2019. godine do isplate i troškove postupka u iznosu od 3.263,30 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 128173 20 Pž od 31.7.2020. godine, žalba prvotuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troška sastava žalbe.

Blagovremenom revizijom prvotuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se u odnosu na njega odbije tužbeni zahtjev, a tužitelj obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka, ili da se obje nižestepene presude ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužitelj nije odgovorio na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj fazi postupka (budući da drugotuženi nije izjavio reviziju, a ni žalbu protiv prvostepene presude) je zahtjev tužitelja da se prvotuženi, kao jamac, solidarno sa drugotuženim, obaveže da mu isplati iznos od 144.268, 65 KM, koji se odnosi na vraćanje kredita koji je podigao korisnik kredita, I.Ž. (u odnosu na kojeg je u ovom postupku ranije donesena presuda zbog propuštanja broj: 57 0 Ps 128173 19 Ps od 07.6.2019. godine) sa pripadajućom kamatom i troškovima spora.

U toku postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, pokazalo se nespornim da je tužitelj sa korisnikom kredita (I.Ž.), dana 10.01.2011. godine zaključio ugovor o dugoročnom nenamjenskom kreditu na iznos od 76.828,66 KM, sa rokom vraćanja od 160

mjeseci računajući od dana stavljanja kreditnih sredstava na raspolaganje; da su kreditna sredstva data korisniku kredita dana 14.01.2011. godine, pa je prema tome krajnji rok za vraćanje svih rata kredita bio 14.01.2024. godine; da je istim ugovorom, kao obezbjeđenje vraćanja kredita, ugovoreno i jemstvo (član 5. do 11. ugovora o kreditu) i da je prvotuženi taj ugovor prihvatio i potpisao kao jemac; da je zadnja rata, u svrhu vraćanja kredita, uplaćena 03.01.2013. godine i da nakon toga nije bilo plaćanja; da je nad tužiteljem otvoren stečajni postupak, dana 04.4.2017. godine; da je tužitelj, zbog neizvršavanja ugovorom preuzete obaveze, dana 04.01.2019. godine, obavijestio korisnika kredita i jemce da se sa navedenim danom ugovor o kreditu raskida; da je prvotuženi (iako je u početku negirao i isticao da je njegov potpis na ugovoru falsifikovan) potvrdio prilikom saslušanja u svojstvu stranke da je, kao jemac, potpisao predmetni ugovor o kreditu, kao i mjeničnu izjavu; da je vještačenjem po vještaku finansijske struke utvrđeno da dospjela glavnica sa redovnom ugovorenom kamatom, na dan raskida ugovora o kreditu, iznosi 106.574,46 KM i da dospjela zatezna kamata, obračunata do dana vještačenja, iznosi 36.485,49 KM, na osnovu čega je tužitelj, konačno uredio tužbu i opredjelio tužbeni zahtjev.

Kod naprijed navedenog činjeničnog stanja, nisu pogriješili nižestepeni sudovi kada su obavezali revidenta da solidarno sa drugotuženim isplati tužitelju traženi iznos, uz obrazloženje da se tužitelj, temeljem odredbe člana 1065. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, dalje ZOO) nalazio u obligacionopravnom odnosu, po osnovu ugovora o kreditu, sa I.Ž. (korisnikom kredita) i sa prvotuženim, kao jemcem, o kojem govori odredba člana 997. istog Zakona, pa je dužan (kao i drugi solidarni dužnik, takođe jemac) isplatiti traženi iznos, temeljem odredbe člana 262. ZOO. Takođe su pravilno odbili istaknuti prigovor zastarjelosti potraživanja, sa jasnim i argumentovanim obrazloženjem, koje prihvata i ovaj sud, a navodima revizije nije dovedeno u bilo kakvu sumnju.

Revizija prvotuženog se iscrpljuje u tvrdnjama, da je tužitelj predmetno potraživanje mogao naplatiti samo na osnovu mjenice, ali da je potraživanje iz mjenice zastarilo; da se njegova obaveza nije mogla temeljiti na odredbama ZOO, a i da jeste da je i tako nastupila zastara, po odredbama člana 372. i 373. ZOO, jer je ugovor o kreditu, zaključen 2011. godine, zadnje plaćanje bilo 2013. godine, a tužba podnesena 2019. godine; te da je do raskida ugovora došlo zbog neispunjenja (prestankom plaćanja dospjelih rata) po osnovu člana 125. ZOO, a ne tek 2019. godine, kako su utvrdili nižestepeni sudovi.

Članom 5. predmetnog ugovora o kreditu, jemac (prvotuženi) se neopozivo obavezao da će u korist banke, na njen zahtjev, ispuniti sve obaveze, u potpunosti, koje je korisnik kredita obavezan ispuniti na osnovu tog ugovora, a članom 6. se obavezao, kao jemac platac, da za vraćanje predmetnog kredita odgovara cjelokupnom svojom imovinom kao solidarni dužnik, zajedno sa korisnikom kredita. Ugovor o kreditu, sa navedenim odredbama, potpisan je od strane banke (tužitelja) kao davaoca kredita, I.Ž. (korisnika kredita) i jemaca (od kojih je jedan bio prvotuženi). Prema tome, u tom ugovoru o kreditu je sadržan i ugovor o jemstvu, zaključen između tužitelja kao davaoca kredita i prvotuženog kao jemca, koji je u svemu valjan i obavezuje ugovarače, kako propisuje odredba člana 997. i 998. te dalje odredbe do člana 1017. ZOO, koje govore o ugovoru o jemstvu.

Kako je tužitelj svoj zahtjev temeljio upravo na navedenom ugovoru o jemstvu i obavezi prvotuženog preuzetom tim ugovorom (dakle na odredbama ZOO), nije tražio izvršenje na osnovu mjenice kao vjerodostojne isprave, niti pokrenuo mjenični spor, svi navodi revidenta istaknuti u tom pravcu, uz tvrdnju da je došlo do zastare potraživanja po osnovu mjenice, nisu relevantni za presuđenje ove pravne stvari.

Odredbom člana 18. predmetnog ugovora o kreditu, ugovoreno je da banka (tužitelj) ima pravo jednostrano raskinuti ugovor (a ne da se ugovor raskida po automatizmu, kako pogrešno tvrdi revident) prije isteka ugovorenog roka vraćanja kredita ukoliko, pored ostalog, korisnik kredita nije ispunio ili neuredno ispunjava bilo koju obavezu prema banci (stav 1.), da će izjavu o raskidu uputiti korisniku kredita preporučenom pošiljkom (stav 2.) i da se danom predaje pošti takvog pismena, smatra da je ugovor raskinut (stav 3.). Prema tome, dostavljanje takve obavijesti i jemcima, nije uslov za nastupanje raskida ugovora. Zato tvrdnja revidenta da njemu, kao jemcu, nije dostavljena izjava o raskidu ugovora (koja, usput rečeno, nije utemeljena na provedenim dokazima koje je prvotuženi sam izveo, jer se on na takvu obavijest i očitovao tvrdnjom da on nije jemac i da nije potpisao predmetni ugovor), nije od uticaja na utvrđenje da li je i kada došlo do raskida ugovora.

Tužitelj je takvu mogućnost (da raskine ugovor zbog neurednog ispunjenja obaveza od strane korisnika kredita) iskoristio. Tokom postupka nije bilo sporno da je I.Ž., kao korisnik kredita obavijest o raskidu ugovora o kreditu primio, slijedom čega je došlo do raskida sa 04.01.2019. godine. Takođe se tokom postupka nije osporavalo da je ova obavijest korisniku kredita upućena preporučenom poštanskom pošiljkom (kako je, propisano predmetnim ugovorom, te je i uobičajeno u ovakvoj vrsti poslovanja), pa tužitelj nije imao razloga ni potrebe da tu činjenicu posebno dokazuje. Ovo pogotovo u situaciji kada je potpuno nesporno da je korisnik kredita tu obavijest primio.

Kako je odredbom stava 3. istog člana (član 18) ugovora o kreditu propisano da na dan raskida ugovora dospjevaju na naplatu sve neizmirene obaveze korisnika kredita koje on duguje ili će dugovati banci, tužitelj je, suprotno tvrdnji revidenta, bio ovlašten da zahtjeva isplatu cjelokupnog iznosa kredita, zajedno sa sporednim potraživanjima. Tada je, naime, cjelokupno potraživanje dospjelo na naplatu. Otpala je mogućnost i obaveza, odnosno pogodnost, da se kredit vraća u mjesečnim ratama (dogovorenim anuitetima) prema otplatnom planu. Drugačije rečeno, ne radi se više o potraživanju povremenih davanja koja dospjevaju godišnje ili u kraćim određenim vremanskim razmacima, kada bi u pogledu istaknutog prigovora zastare bilo moguće primjeniti odredbu člana 372. i 373. ZOO, na čemu neosnovano insistira revident. Zato nisu pogriješili nižestepeni sudovi kada su o prigovoru zastare sudili primjenom odredbe člana 371. ZOO, koja govori o opštem zastarnom roku od deset godina, koji u konkretnom slučaju, nije protekao do podnošenja tužbe (10.01.2019. godine), čime je u smislu odredbe člana 388. ZOO prekinuto zastarjevanje, čak i pod uslovom da se taj rok računa (a nije tako) od dana zaključenja ugovora (10.01.2011. godine), ili da je do raskida predmetnog ugovora došlo ranije (a ne 2019. godine), na čemu insistira revident.

Visina predmetnog dugovanja je utvrđena na osnovu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, koje nije dovedeno u pitanje navodima stranaka, niti se tako utvrđena visina na bilo koji način osporava revizionim navodima.

Ni ostali navodi revizije nisu mogli ishoditi drugačiju odluku, zbog čega je riješeno kao u izreci, temeljem odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić